

1901000401040001
EXAMINATION FEBRUARY-MARCH 2024
MASTER OF ARTS EXTERNAL PART-1
SANSKRIT PAPER – IV – A – LEVEL 4
ALANKAR SHASTRA

- (१) भरताचार्यविरचितं:- नाट्यशास्त्रम् अध्याय:- १, २ ।
(२) दण्डी विरचितम् काव्यादर्श – प्रथम परिच्छेद ।
(३) वामनविरचितम्-काव्यालंकारसूत्रवृत्ति-शारिराधिकरण अध्याय:- १, २, ३ ।

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 100]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

- a. Name of the Examination : **MASTER OF ARTS
EXTERNAL PART-1**
b. Name of the Subject : **SANSKRIT PAPER – IV – A –
LEVEL 4
ALANKAR SHASTRA**

- (१) भरताचार्यविरचितं:- नाट्यशास्त्रम् अध्याय:- १, २ ।
(२) दण्डी विरचितम् काव्यादर्श – प्रथम परिच्छेद ।
(३) वामनविरचितम्-काव्यालंकारसूत्रवृत्ति-शारिराधिकरण
अध्याय:- १, २, ३ ।

c. Subject Code No : **1901000401040001**

2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

Student's Signature

Q.1 नीयेना प्रश्नोना टूंकमां जवाब आपो (कोईपञ्च पांय)

20

Give the answer in short. (Any Five)

- 1) नाट्यशास्त्र प्रमाणे पांयमा वेदनी रयना कथं रीते करवामां आवी ते समजावो.
Explain Construction of पंचमवेद according to नाट्यशास्त्र ।
- 2) नाटकमां डेटवी वृत्तिओनो समावेश थाय छे ? ते दर्शावो.
Show how many वृत्ति are included in Drama?
- 3) शब्दज्योति विशे दंडीनो विचार लभो.
Write the views of Dandi about शब्दज्योति ।

- 4) ग्राम्य धर्म એટલે શું ? તે ક્યાં અને ક્યારે ફેલાયો ?
What is ગ્રામ્યધર્મ? Where and when was it spread?
- 5) વામનાચાર્યની દ્રષ્ટિએ કાવ્યના પ્રયોજનો સમજાવો.
Give aims of poem according to view point's of Vamanacharya.
- 6) વામનના મતે ગદ્ય કાવ્યના કેટલા ભેદો છે ? તેના નામ લખો.
According to Vaman how many types of ગદ્યકાવ્ય? give name.
- 7) કાવ્યદર્શ પ્રમાણે કાવ્યની વ્યાખ્યા સમજાવો.
Explain definition of કાવ્ય according to કાવ્યાદર્શ ।

Q.2 અ) સાનુવાદ સમજાવો (કોઈ પણ એક)

5

Explain with translation. (Any one)

- 1) वेदोपवेदैः सम्बद्धो नाटयवेदो महात्मना ।
एवं भगवता सृष्टो ब्रह्मणा सर्ववेदिना ॥
- 2) नानाभावोप सम्पन्नं नानावस्थान्तरात्कम् ।
लोकवृत्तानुकरणं नाटयमेतन्मया कृतम् ॥

બ) સાનુવાદ સમજાવો (કોઈ પણ બે)

10

Explain with translation. (Any Two)

- 1) नैसर्गिकी च प्रतिभा श्रुतं च बहु निर्मलम् ।
अमन्दश्चामियोगोडस्याः कारणं काव्यसंपदः ॥
- 2) ईदमन्धं तमः कृत्स्नं जायेत भुवनत्रयम् ।
यदि शब्दाद्वयं ज्योतिराससारं न दीप्यते ॥
- 3) तदल्पमपि नोपेक्ष्यं काव्ये दुष्टं कथंचन ।
स्याद्वपुः सुन्दरमपि श्वित्रेणैकेन दुर्भगम् ॥
- 4) कथा हि सर्वभाषाभिः संस्कृतन च बध्यत ।
भूतभाषामयी प्रादुरदभुतार्था बृहदकथाम् ॥

ક) સાનુવાદ સમજાવો (કોઈ પણ એક)

5

Explain with translation. (Any ONE)

- 1) काव्यं खलु ग्राह्यमुपादेयं भवति । अलंकारात् ।
- 2) न हि शण सूत्रवानाभ्यासे त्रसरसूत्रवान - वैचित्रयलाभः ।

Q.3 નાટ્યની વિવિધ વ્યુત્પત્તિ દર્શાવી તેના પ્રતિપાદ્ય વિષયની છણાવટ કરો.
Indicating various વ્યુત્પત્તિ of Bharat નાટ્યશાસ્ત્ર and Discuss subject.

20

અથવા

OR

અલંકારશાસ્ત્રના ક્ષેત્રમાં નાટ્યશાસ્ત્રનું મહત્વ સમજાવો.

The important of નાટ્યશાસ્ત્ર in Alankarshashtra

Q.4 કાવ્યગુણો અંગે દંડીનો વિચાર સ્પષ્ટ કરો.

20

Explain very clearly the views of Dandi about કાવ્યગુણા : ।

અથવા

OR

દંડીના મતાનુસાર કાવ્યની વ્યાખ્યા વિગતે સ્પષ્ટ કરો.

Explain the definition of poetry according Dandi.

Q.5 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ બે)

20

Write short notes. (Any Two)

- 1) નાટ્યપ્રયોજન - According to Bharatmuni.
- 2) કવિત્વબીજં પ્રતિભાનમ
- 3) રીતિસિદ્ધાંત
- 4) કાવ્યસ્ય અધિકારી - According to Vamanacharya.

*****